

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 9Cdo/182/2023                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 6822201142                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 30.10.2024                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Soňa Mesiarkinová        |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2024:6822201142.2 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu K. S. J., narodeného XX. F.Á. XXXX, K. A. Q. XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Treščákom ml., Košice, Štúrova 17, proti žalovanému Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, Bratislava, Pribinova 2, o zaplatenie 6.063,83 eura, vedenom na Okresnom súde Revúca, v súčasnosti Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. RA-6C/39/2022, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. mája 2023 sp. zn. 13Co/16/2023, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Revúca (ďalej aj „súd prvej inštancie“, „okresný súd“) rozsudkom z 5. novembra 2022 č. k. 6C/39/2022-58 o podanej žalobe, ktorou sa žalobca domáhal proti žalovanému zaplatenia náhrady škody vo výške 3.808,85 eura, pozostávajúcej z nákladov právneho zastúpenia, náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 2.000 eur a náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 254,98 eur, ktoré nároky mali žalobcovi vzniknúť v súvislosti s trestným konaním vedenom Národnou kriminálnou agentúrou, Národná protikorupčná jednotka - pod sp. zn. ČVS: PPZ-25/NKA-PK-ST-2019. Uznesením z 30. mája 2019 bolo žalobcovi vznesené obvinenie pre skutok kvalifikovaný ako prečin volebnej korupcie. Voči uzneseniu o vznesení obvinenia žalobca podal 10. júna 2019 sťažnosť, o podanej sťažnosti prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry rozhodol 16. augusta 2019 tak, že uznesenie o vznesení obvinenia zrušil, žalobca bol tak od 30. mája 2019 do 16. augusta 2019 nezákonne trestne stíhaný, rozhodol tak, že konanie v časti o zaplatenie 656,57 eura zastavil, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu škody 329,29 eura, náhradu nemajetkovej ujmy 300 eur a náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky 132,55 eura v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcich častiach žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 87,4 %.

1.1. Uvedol, že konkrétne dôvody zastavenia trestného stíhania v tomto konaní nie sú rozhodujúce, keďže zodpovednosť štátu za škodu je objektívna. V konečnom dôsledku bol žalobca v žalobou

vymedzenom období od 30. mája 2019 do 16. augusta 2019, t.j. po dobu cca tri mesiace, stíhaný nezákonne.

1.2. V trestnom konaní žalobcovi vznikli trovy obhajoby, o ktorých žalobca tvrdil, že ich celková výška dosiahla 3.808,85 eura. V prípade vzniku nároku na náhradu trov konania resp. vzniku nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. nárok žalobcu je podmienený účelnosťou vynaložených nákladov. Pri rozhodovaní o výške náhrady škody platí aj základné pravidlo, že nárok žalobcu možno právne posúdiť iba podľa ustanovení o tarifnej odmene (§ 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z.) t.j. podľa § 9 - § 14 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Výška nároku žalobcu na náhradu škody tak nemôže byť určená zmluvnou odmenou hodinovou, paušálnou alebo podielovou, pretože takto určená odmena by bola opäť závislá iba od rozhodnutia žalobcu. Zo žalobcom predložených dôkazov však bolo možné len pri faktúre advokátskej kancelárie Nechala & Co. identifikovať tri úkony právnej služby tarifnej odmeny v zmysle § 14 ods. 1 písm. a) a písm. b) vyhlášky č. 655/2004 Z. z.: prevzatie a príprava obhajoby vrátane prvej porady s klientom a dve písomné podania na súd alebo iný orgán vo veci samej - sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia a jej doplnenie, pri ktorých výška tarifnej odmeny podľa § 12 ods. 3 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. predstavuje 81,67 eura s paušálnou náhradou hotových výdavkov podľa § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. vo výške 9,80 eura, potom spolu za tri úkony právnej služby v celkovej sume 329,29 eura (vrátane DPH 54,88 eura), ktorá predstavovala oprávnený nárok žalobcu na náhradu škody. V tejto časti preto okresný súd podanej žalobe vyhovel a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu preukázanej škody vo výške 329,29 eura. Ostatnú časť fakturovanej hodinovej odmeny v rozsahu 534,71 eura (až do výšky fakturovanej sumy 864 eur) žalobcovi nebolo možné priznať pre rozpor s § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., preto v tejto časti okresný súd podanú žalobu ako nedôvodnú zamietol. V prípade zálohovej faktúry predloženej od Dentons Europe CS LLP (v rozsahu skutočných žalobcom zaplatených nákladov právneho zastúpenia touto advokátskou kanceláriou 903,43 eura) a faktúry od JUDr. Michal Treščák ml. vo výške 1.384,85 eura okresný súd uplatnený nárok zamietol, žalobca nedoplnil žiadne skutkové tvrdenia ani nepredložil žiadne dôkazy, na základe, ktorých by bolo možné vykonať právne posúdenie oprávnenosti nároku žalobcu na náhradu škody za trovy obhajoby fakturované týmito advokátskymi kancelárkami. Každý advokát je povinný svojmu klientovi trovy obhajoby vyúčtovať nie ako zákonom vyžadovanú náležitosť faktúry, ale ako právnu - zákonnú (napr. § 4, § 6 a § 16 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., § 11 a § 13 Advokátskeho poriadku) a zmluvnú súčasť vzťahu advokát/klient. Z vykonaného dokazovania tak nebolo zrejmé, najmä aké úkony právnej služby boli advokátskymi kancelárkami Dentons Europe CS LLP a JUDr. Michal Treščák ml. žalobcovi fakturované a aký druh odmeny advokáta bol predmetom účtovania (odmena tarifná, hodinová, podielová alebo paušálna), nie je preto možné právne posúdenie rozsahu a dôvodnosti nároku žalobcu na náhradu škody za takto fakturované trovy obhajoby. V tejto časti preto okresný súd pre neunesenie bremena tvrdenia a bremena dokazovania podanú žalobu ako nedôvodnú zamietol.

1.3. Okresný súd uviedol, že v dôsledku nedôvodného trestného stíhania žalobcu došlo k porušeniu jeho práv. Žalovaný tak musí nahradiť žalobcovi všetky vzniknuté nároky na náhradu škody a ujmy, jednou z ktorých je aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Z judikatúry všeobecných súdov vyplýva, že v prípade protiprávne a nezákonne vedeného trestného stíhania, základná náhrada nemajetkovej ujmy je stanovená sumou 100 Eur za jeden mesiac trvania trestného stíhania, ak nie sú zistené ťažšie následky, alebo nie je preukázaný osobitný motív vedenia trestného stíhania orgánmi činnými v trestnom konaní. Nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy bol v podanej žalobe odôvodnený prirodzene ľudsky pochopiteľnými opismi psychického tlaku spôsobeného trestným stíhaním a jeho možných dopadov, všeobecným opisom dopadov na spoločenský a profesijný ako aj súkromný a rodinný život žalobcu, ktoré sa však nijako nevymykajú z rámca bežných tvrdení ostatných neoprávnene trestne stíhaných osôb. Vychádzajúc z toho, že každé nedôvodne vedené trestné stíhanie sa obvinenej osoby negatívne dotkne, pričom v prípade žalobcu žiadne výraznejšie negatívne zásahy na jeho zdravotnom stave alebo profesionálnom či súkromnom živote prípadne na akýchkoľvek iných stránkach jeho ľudskej osobnosti preukázané neboli, okresný súd žalobcovi priznal zisteným následkom zodpovedajúcu základnú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 100 eur za jeden mesiac trvania nezákonného trestného stíhania. Za žalobou vymedzenú dobu nezákonného trestného stíhania žalobcu v trvaní cca tri mesiace tak okresný súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 300 eur. V prevyšujúcej časti pokiaľ sa žalobca domáhal zaplata náhrady nemajetkovej ujmy až do výšky 2.000 eur, okresný súd podanú žalobu ako nedôvodnú zamietol.

1.4. Okresný súd priznal žalobcovi náklady spojené s uplatnením tejto pohľadávky spočívajúce v trovách právneho zastúpenia vzniknuté podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Tieto náklady sú príslušenstvom uplatneného nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Podaná žaloba bola dôvodná v rozsahu náhrady škody vo výške 329,29 eura a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 300 eur. Účelné náklady právneho zastúpenia spojené s uplatnením tejto pohľadávky preto predstavovali 132,55 eura v súlade s vyhl. č. 655/2004 Z. z.. Žalovaného preto okresný súd zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 132,55 eura a v prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 31. mája 2023 sp. zn. 13Co/16/2023, rozsudok okresného súdu potvrdil a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobca ani žalovaný v odvolaní neuviedli žiadne skutočnosti, okolnosti alebo argumenty, ktoré by neboli predmetom skúmania prvoinštančného súdu a s ktorými by sa prvoinštančný súd pri rozhodnutí a pri jeho odôvodnení náležite nevysporiadal, rozhodnutie prvoinštančného súdu vychádza zo správne zisteného skutkového stavu a je výsledkom správneho právneho posúdenia veci. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s právnymi závermi prvoinštančného súdu, ktoré závery náležite súd vysvetlil v odôvodnení napadnutého rozhodnutia.

2.2. Na zdôraznenie správnosti odvolací súd uviedol, že podmienkou zodpovednosti štátu je zmena alebo zrušenie právoplatného rozhodnutia, ktorým bola škoda spôsobená. Zodpovednosť štátu za škodu nastupuje ale aj vtedy, ak ide o rozhodnutie ešte neprávoplatné ale už vykonateľné, ktoré bolo zrušené alebo zmenené na základe riadneho opravného prostriedku. O takýto prípad išlo aj v prejednávanej veci v prípade žalobcu, ktorému bolo vznesené obvinenie uznesením, ktoré následne na podklade ním podanej sťažnosti bolo prokuratúrou zrušené. Nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia nebola konštatovaná výslovne ale vyplýva z toho, že došlo k zrušeniu uznesenia kvôli nesúladu s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku, t. j. kvôli nezákonnosti a následnému zastaveniu konania. V tejto súvislosti odvolací súd zdôraznil, že sa jedná o objektívnu zodpovednosť štátu za škodu, t. j. rozhodujúcim kritériom posúdenia zákonnosti vznesenia obvinenia je neskorší výsledok trestného stíhania, kedy zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia, a rovnako tak aj zastavenie trestného stíhania, či oslobodenie spod obžaloby ukazuje, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o vznesení obvinenia, resp. nie je rozhodné ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie ale to, či sa toto podozrenie v trestnom konaní aj potvrdilo. V podmienkach materiálneho právneho štátu musí totiž štát niesť (objektívnu) zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca (pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/15/2009), pričom podstata nároku na náhradu škody sa v týchto prípadoch neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania ale na samotný výsledok trestného stíhania (viď obdobne aj Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 25/2011).

2.3. Pokiaľ žalovaný v odvolaní poukazoval na rozhodnutie II. ÚS 163/2013, v ktorom ústavný súd konštatoval, okrem iného, že nemožno bez ďalšieho považovať za nezákonné, resp. za odporujúce zákonu uznesenie o vznesení obvinenia, iba z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila, odvolací súd uviedol, že rozhodnutie nemá vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia, okresný súd posúdil nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia žalobcovi vecne správne. Odvolací súd poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4MCdo/15/2009. Toto rozhodnutie, ktoré sa týkalo náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z., bolo po jeho prerokovaní občianskoprávnym kolégiom publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 37/2014, právna veta ktorého znie: „Zmyslu a účelu § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov zodpovedá interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným“. Rozdielnosť rozhodovania najvyššieho súdu v tejto otázke, bola už prekonaná. Rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/54/2011, sp. zn. 7Cdo/145/2011, sp. zn. 7Cdo/87/2012 sp. zn. 7MCdo/27/2012 spočívajú na právnych záveroch

zodpovedajúcich záverom ústavného súdu, ktorý v rozhodnutí zo 7. júla 2016 sp. zn. I. ÚS 320/2016 konštatoval, že „nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania“, a ktorý k tomu v ďalšej časti svojho rozhodnutia dodal, že „pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd konštatoval, že ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca“. Od publikovania judikátu R 37/2014 sa rozhodovacia prax najvyššieho súdu ustálila (nie je rozdielna) v tom, že keď došlo k zastaveniu trestného stíhania (prejednávany prípad), alebo k oslobodeniu spod obžaloby treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom zákonosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.

2.4. Odvolací súd ďalej preskúmaval rozhodnutie súdu prvej inštancie v rozsahu odvolania a viazanosti dôvodmi odvolania uvedenými žalobcom. Žalobca podal odvolanie do výroku rozhodnutia, ktorým bol zamietnutý jeho nárok v časti náhrady škody, nemajetkovej ujmy a v tej súvislosti uplatnenými nákladmi súvisiacimi s predbežným prejednaním nároku.

Dôvody odvolania žalobcu voči rozhodnutiu, ktorým bol ním uplatnený nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v časti zamietnutý nespôsobili vecnú nesprávnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd zdôraznil, že na vznik zodpovednosti štátu za škodu z titulu nezákonného rozhodnutia je nevyhnutné súčasné splnenie zákonných predpokladov, ktorými sú 1/ nezákonné rozhodnutie, 2/ vznik škody (resp. nemajetkovej ujmy) a 3/ príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody (resp. nemajetkovej ujmy). Dôkazné bremeno týchto troch predpokladov bolo na žalobcovi. Zákon pre priznanie trov právneho zastúpenia vyžaduje aj splnenie zákonných predpokladov a to, že ide o účelne vynaložené výdavky a odmenu môže priznať iba podľa ustanovení o tarifnej odmene (§ 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z.) t.j. podľa § 9 - § 14 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.. Bolo na žalobcovi, aby uviedol tvrdenia a dôkazy, na základe, ktorých by súd zistil, či tvrdený a zistený skutkový stav môže súd subsumovať pod hypotézu príslušnej normy. Vzhľadom na to, že žalobca neuviedol žiadne skutkové tvrdenia, na základe, ktorých by súd mohol zistiť, či uplatnený nárok žalobcom (v zamietnutej časti) spĺňa predpoklady hypotézy § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z) súd vyzval žalobcu v súlade s § 150 ods. 2 CSP o ďalšie skutkové tvrdenia za účelom zistenia podstatných a rozhodujúcich skutočností. Toto oprávnenie umožňuje súdu korigovať situácie, keď strana sporu nesplní povinnosť substancovane tvrdiť. Žalobca nereagoval, zároveň žalovaný vzhľadom na nesubstancované tvrdenie žalobcu, nemohol substancovane poprieť jeho tvrdenia, okresný súd nemohol považovať skutkové tvrdenia žalobcu o výške škody spočívajúcej v trovách právneho zastúpenia za nesporné. Žalobca neuviedol svoje skutkové tvrdenia v rozsahu tak, aby spĺňali predpoklady hypotézy hmotnoprávneho predpisu, to je zo skutkových tvrdení nebolo možné vyvodiť, že uplatnené trovy právneho zastúpenia vznikli v príčinnej súvislosti s daným trestným konaním a boli účelne vynaložené a ich výška zodpovedá tarifnej odmene advokáta. Žalobca tak neunesol dôkazné bremeno, preto súdu neostala iná možnosť ako nárok žalobcu v tejto časti zamietnuť. Námetka odvolateľa, že ak mal súd pochybnosti o nároku, jeho úlohou bolo pripojiť si spis NAKA ČVS: PPZ-25/NKA-PK-ST-2019 a skúmať úkony pri ktorých sa zúčastnil jeho právny zástupca, nebola dôvodná. Súd pri zisťovaní skutkového stavu postupoval v súlade s Civilným sporovým poriadkom (ďalej len „CSP“), dôkazné bremeno bolo na žalobcovi a tento v súvislosti so svojim uplatneným nárokom nenavrhol dokazovanie na preukázanie svojich konkrétnych tvrdení vykonaním dokazovania konkrétneho obsahu vyšetrovacieho spisu.

2.5. Žalobca namietal, že výšku náhrady nemajetkovej ujmy súd arbitrárne uzákonil na 100 eur za jeden mesiac trvania nezákonného trestného stíhania, a to bez bližšieho skúmania žalobcom tvrdených skutočností, ktoré podľa jeho názoru majú zásadný vplyv na výšku nemajetkovej ujmy. Po preskúmaní

rozhodnutia okresného súdu v tejto časti odvolací súd uviedol, že žalobcom uvedené odvolacie dôvody nespôsobujú vecnú nesprávnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie. Okresný súd vykonal dostatočné (stranami navrhované) dokazovanie a správne vychádzal aj z § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z., ktoré správne aplikoval na zistený skutkový stav veci. Pokiaľ ide o kritériá určené v § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. tieto sú v zásade prebratím judikatúrou formulovaných okolností, ktoré je potrebné zohľadňovať aj pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Preto aj judikatúra vzťahujúca sa k tejto problematike ochrany osobnosti je použiteľnou na účely rozhodovania o náhrade nemajetkovej ujmy podľa osobitného zákona č. 514/2003 Z. z.. V týchto súvislostiach odvolací súd poukázal na (stále aktuálne) východiská formulované ohľadne tejto problematiky, podľa ktorých pri vyjadrení miery, akou bola znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby. Toto treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe zistenia a vyhodnotenia tejto reakcie a iba vtedy, ak sa preukáže reakcia svedčiaca o znížení dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v značnej miere v zmysle § 13 ods. 2 OZ, môže jej byť subsidiárne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Iba závažná ujma odôvodňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a za takú je považovaná ujma, ktorú by z objektívneho hľadiska a nie z hľadiska subjektívnych pocitov dotknutého vzhľadom na okolnosti a intenzitu zásahu, jeho dopad a dôsledky a jeho trvanie považovala za značnú každá iná fyzická osoba v danom mieste a čase a v tej istej situácii, spoločenskom postavení, atď. (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/81/2011). Žalobca, na ktorom spočívalo dôkazné bremeno, neuviedol žiadne také skutočnosti, na základe ktorých by mu bolo možné priznať vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy, ako mu priznal súd prvej inštancie. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti zamietnutia nároku na nemajetkovú ujmu v rozsahu nad 300 eur potvrdil ako vecne správne.

2.6. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania preskúmal aj napadnutý výrok, ktorým súd zamietol v časti žalobcom uplatnený nárok na náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky, ktoré žalobca uplatnil vo výške 254,98 eura. Okresný súd žalobcovi tento nárok priznal vo výške 132,55 eura, vo zvyšku žalobu zamietol, nárok priznal pomerne vzhľadom k priznanej výške nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy. Žalobca v odvolaní namietal, že vzhľadom na nesprávny záver súdu o priznanej výške náhrady škody a priznanej výške nemajetkovej ujmy je nesprávny aj záver súdu o priznanej výške nákladov spojených s uplatnením pohľadávky. Odvolací súd uviedol, že vzhľadom na potvrdenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti zamietnutia nároku žalobcu na náhradu škody a nároku na nemajetkovú ujmu, námietka odvolateľa nebola dôvodná. Žalobcom uvedené dôvody nesprávnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, keď okresný súd zamietol v časti žalobcom uplatnený nárok na náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky nespôsobujú vecnú nesprávnosť rozhodnutia. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil. Odvolací súd potvrdil aj závislý výrok o náhrade trov prvoinstančného konania, keďže súd prvej inštancie rozhodol podľa správnych ustanovení zákona a tieto aj správne aplikoval.

3. Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalobca, opierajúc ho o dôvody podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP z dôvodu, že pri riešení jednej z právnych otázok, ktorá sa vo veci vyskytla a ktorá má zásadný význam pre výsledok konania, sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a § 421 ods. 1 písm. f) CSP (správne zrejme § 420 písm. f) CSP, pozn. dovolacieho súdu) z dôvodu, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu procesných práv.

Uviedol, že : „súd nielenže procesne v rozpore § 216 ods. 2 CSP nesprávne aplikoval § 18 ods. 3 zákona o zodpovednosti štátu tým, že na preukázanie výšky škody požadoval od žalobcu vyčíslenie trov právneho zastúpenia, pričom vyčíslenie žalobcom je bez akejkoľvek právnej relevancie, keďže § 18 ods. 3 zákona o zodpovednosti štátu, nielen minimálne resp. maximálne, ale absolútne determinuje výšku a rozsah náhrady škody tohto druhu (slovami „...sa určí...“), čím sa odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, zároveň, keď už pristúpil k „sporovému“ dokazovaniu výšky škody od strán sporu, v rozpore s § 151 ods. 1 CSP nepovažoval nepopretím výšky žalobcom požadovanej náhrady škody od žalovaného túto za nespornú, čím porušil rovnosť strán zakotvenú v čl. 6 CSP, a tiež, prekročil svoje právomoci vykonávať dokazovanie podľa § 185 ods. 2 CSP, kedy na preukázanie náhrady škody súd sám bez návrhu požadoval rozpis úkonov právnej služby.

Argumentačne, na jednej strane súd bez ingerencie žalovaného a akéhokoľvek spochybnenia výšky sám požadoval vyčíslenie trov právneho zastúpenia podľa § 18 ods. 3 zákona o zodpovednosti štátu, ale na druhej strane založil na ťarchu žalobcu skutočnosť, že sa dohodol so svojimi obhajcami na účtovaní trov právneho zastúpenia inak než tarifne, a nepriznal žalobcovi ani to, čo mu § 18 ods. 3 zákona o zodpovednosti štátu priznáva - teda aspoň sumu trov podľa vyhlášky 655/2004 Z. z. „keď už nie všetko čo vyplatil. Súd teda akoby rozhodol, že ak sa poškodený so svojim právnym zástupcom dohodne, že právne služby budú medzi nimi účtované inak než tarifne (inak než podľa § 18 ods. 3 zákona o zodpovednosti štátu), poškodený nemá právo na nič. Uvedená nelogickosť len umocňuje skutočnosť, že v danom prípade mal byť súdom aplikovaný postup podľa § 216 ods. 2 CSP bez ohľadu na skutočnú výšku a spôsob účtovaných trov právneho zastúpenia. Aplikovanie uvedeného procesného paragrafu súdom na prípady, kedy určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, je právom žalobcu. Žalobca si celkovú sumu trov právneho zastúpenia uplatnil. Ak s ňou súd nesúhlasil, mal ju skorigovať podľa vyššie uvedeného, a nie zamietnuť - najmä v prípade, kedy ju žalovaný nikdy ani len čiastočne nespochybnil.“

Žalobca navrhol, aby dovolací súd postupom podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil rozsudok odvolacieho súdu.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

Dovolací súd opakovane konštatuje aj v súlade so závermi ústavného súdu, že dovolacie konanie má povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba, nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno

dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

10. Žalobca podaným dovoláním napadol rozhodnutie odvolacieho súdu v celom rozsahu.

11. Vo vzťahu k potvrdzujúcemu výroku odvolacieho súdu o nároku žalobcu, ktorým súd prvej inštancie žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu škody 329,29 eura, náhradu nemajetkovej ujmy 300 eur a náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky 132,55 eura v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcich častiach žalobu zamietol, voči ktorému dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolací súd uvádza nasledovné:

12. Podľa § 422 ods. 1 CSP (ktoré je vo vzťahu k § 421 ods. 1 CSP ustanovením *lex specialis*) dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmena a/ a b/. Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

13. Citované ustanovenie § 422 ods. 1 CSP obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie vecí tzv. majetkovým cenom (*ratione valoris*). Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. Výnimku predstavujú spory s ochranou slabšej strany, keď, vychádzajúc z koncepcie zvýšenej ochrany týchto definovaných subjektov, je majetkový cenový znížený na dvojnásobok minimálnej mzdy, aby v týchto sporoch bola ponechaná možnosť dovolacieho prieskumu i pri nižších sumách plnenia. To znamená, že pokiaľ je dovoláním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie vecí možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, resp. v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy. V prípade príslušenstva pohľadávky sa prípustnosť dovolania odvíja od rovnakých limitov, ako pri istine.

14. V danom prípade žalobca podal na súde prvej inštancie žalobu, v ktorej si uplatnil peňažné nároky, ktorých celková výška predstavovala 6.063,80 eura, dňa 14. júla 2022. Výška minimálnej mzdy v roku 2022 bola ustanovená nariadením vlády Slovenskej republiky č. 300/2018 Z. z. sumou 646 eur ; desaťnásobok tejto sumy je 6.460 eur.

14.1. Dovolací súd dáva do pozornosti aj rozhodnutie uverejnené v Zbierka stanovísk NS a súdov SR č. 2/2018, pod R. č. 20 s právnou vetou : „Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch má povahu peňažného plnenia, a preto sa na ňu vzťahuje tzv. majetkový cenový vyjadrený obmedzením prípustnosti dovolania podľa § 422 ods. 1 Civilného sporového poriadku. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. septembra 2017 sp. zn. 2Cdo/131/2017).

15. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobcu je v danom prípade vylúčená ustanovením § 422 ods. 1 písm. b) CSP, dovolací súd ani neskúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP). Vzhľadom na procesnú neprípustnosť dovolania žalobcu, nepristúpil dovolací súd ani k posúdeniu, či napádaný výrok rozsudku spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

16. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania s poukazom na § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, majúci za to že

súd prvej inštancie porušil zásadu rovnosti strán, vykonal dokazovanie nad rámec navrhnutý stranami, a nevychádzal zo zásady, že nesporné skutočnosti, t.j. skutočnosť, že žalovaný nenamietal výšku uplatnených nárokov, sa nedokazujú.

17. Dovolací súd, snažiac sa autenticky porozumieť obsahu dovolania, nevzhliadol v postupe súdov nižších stupňov taký intenzívny zásah do práv žalobcu na spravodlivý proces a uplatňovanie procesných práv, ktorý by viedol dovolací súd k záveru, že k porušeniu procesných práv v zmysle § 420 písm. f) CSP došlo.

V prvom rade z obsahu spisu vyplýva, že vo vyjadrení žalovaného k žalobe, tento navrhol zamietnutie žaloby v celku, takže nemožno hovoriť o tom, že nerozporoval výšku nároku, na svojom postoji zotrval i v podanom odvolaní. Preto sa sudy nemohli dopustiť porušenia § 151 CSP, ako to naznačil žalobca a to ani vo vykonávaní dokazovania. Žalobca predložil dôkazy na podporu svojich žalobných nárokov a súd prvej inštancie na prvom pojednávaní uložil žalobcovi tieto dôkazy doplniť za účelom ich upresnenia (zápisnica z pojednávania dňa 13. septembra 2022), na čo žalobca reagoval odpoveďou na výzvu, čiastočným späťvzatím žaloby a súhlasom s pojednávaním v jeho neprítomnosti zo 14. novembra 2022). Súd prvej inštancie rozhodol na základe dôkazov predložených žalobcom a súčasne konštatoval, že neunesol v časti dôkazné bremeno. Svoje rozhodnutie riadne odôvodnil a rovnako i odvolací súd.

18. Dovolací súd vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že neboli naplnené dôvody, zakladajúce prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ako uviedol žalobca.

19. Najvyšší súd preto odmietol dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

20. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.